

Obsah a forma konsolidované účetní závěrky

Čermák Jan, Drahuský Marek, Ďurčová Simona,
Knapová Kristýna, Knobová tereza

1 Úvod

Konsolidovaná účetní závěrka představuje účetní závěrku sestavenou za skupinu kapitálově provázaných podniků, které tvoří jeden ekonomický celek. Její funkcí je informovat investory podniků ve skupině, případně další uživatele účetních informací o majetkové a finanční pozici celé skupiny, jako by šlo o jediný podnik. Při jejím sestavení jsou tedy agregovány údaje o majetku, finanční situaci a hospodářském výsledku jednotlivých právních subjektů zahrnutých do konsolidačního celku, při eliminaci všech vztahů uvnitř celku. Konsolidovaná účetní závěrka musí být ověřena auditorem.

Zákon o účetnictví stanovuje povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku konsolidující účetní jednotce – tedy takové jednotce, která je obchodní společností a je řídicí osobou nebo ovládající osobou.

Konsolidovanou účetní závěrku tvoří:

- rozvaha (balance),
- výkaz zisku a ztráty,
- příloha včetně přehledu o peněžních tocích.

Konsolidaci lze uskutečňovat podle příslušné konsolidační metody, a to buď způsobem přímé konsolidace, nebo konsolidace postupné po jednotlivých úrovních dílčích konsol-

idačních celků.

Přímou konsolidací se rozumí konsolidace všech účetních jednotek konsolidačního celku najednou.

Konsolidace po jednotlivých úrovních dílčích konsolidačních celků. Dochází k postupné konsolidaci po jednotlivých úrovních. Tento postup konsolidace je označován jako konsolidace postupná.

Jednou zvolený způsob konsolidace se nemá měnit a má být důsledně a trvale používán u účetních jednotek, které tvoří konsolidační celek.

2 Metody konsolidace

- metoda plné konsolidace
- metoda ekvivalence
- metoda poměrné konsolidace

2.1 Metoda plné konsolidace

Metoda plné konsolidace vychází z předpokladu dominantního postavení mateřského podniku nad dceřiným podnikem, prostřednictvím něhož mateř. podnik rozhoduje o veškerém majetku a závazcích bez ohledu na to, že nedrží 100

2.2 Metoda ekvivalence

Metoda ekvivalence předpokládá, že mateřský podnik uplatňuje v přidruženém pouze podstatný vliv, tj. nekontroluje ho v plné míře. Je postavena na principu přecenění cenných

papírů, jejichž emitentem je přidružený podnik poměrnou částí vlastního jmění tohoto podniku.

V České republice je tato metoda zařazena mezi konsolidační metody. Některé země i mezinárodní účetní standardy však ekvivalenční metodu za konsolidační metodu nepovažují.

2.3 Metoda poměrné konsolidace

Poměrná konsolidace - použije se při zahrnutí podniku, který je celý ovládán ve shodě s dalšími podniky, pokud tyto podniky mají shodný podíl na základním kapitálu ovládaného podniku,

3 Etapy

Celý proces konsolidace probíhá ve čtyřech fázích (etapách):

3.1 První fáze

V první fázi je nutné vymezit potenciální konsolidační celek, který se skládá z mateřského podniku, dceřiných a přidružených podniků. Mateřský podnik - podnik, který drží v jiném podniku 20 a více % podíl na ZK Dceřiný podnik - podnik, ve kterém mateř. podnik uplatňuje přímo nebo nepřímo rozhodující vliv, tj. vlastní více než 50 % akcií či podílů na ZK Přidružený podnik - podnik, ve kterém mateřský uplatňuje podstatný vliv, tj. drží min. 20 % a max. 50 % podílu na ZK.

Osvobozeny od povinnosti sestavovat konsolidovanou účetní závěrku jsou podniky, které účtují podle jiné osnovy a postupů účtování, vstupují do likvidace, konkurzu nebo vyrovnání, mají sídlo na území jiného státu a nedosáhly alespoň dvou ze tří stanovených kritérií (podle zákona o účetnictví):

- výše čistého obrátu činila více než 700 mil. Kč

- výše jejich brutto aktiv činila více než 350 mil. Kč
- průměrný přepočtený stav zaměstnanců více než 250.

Konsolidovaná účetní závěrka se sestavuje na podkladě účetních závěrek podniku mateřského, dceřiného a přidruženého za příslušné účetní období ke dni účetní závěrky mateřského podniku. Potenciální konsolidační celek se po provedení všech úprav testuje, zda jsou splněny výše uvedené podmínky.

3.2 Druhá fáze

V druhé fázi probíhá:

- analýza vztahů mezi podniky konsolidačního celku
- určení konsolidačních metod a systému konsolidace
- stanovení konsolidačních pravidel (sestavuje je a vyhláší mateř. podnik - úprava položek rozvahy a výsledovky, popis oceňování majetku a závazků, volba přepočtu kurzových rozdílů, způsob odepisování apod.)

3.3 Třetí fáze

Třetí fáze je prováděcí, tj. nastává:

- přetřídění účtů mateřského podniku
- vypořádání rozdílů po první konsolidaci
- vyloučení cenných papírů a vkladů a jejich nahrazení podílem na vlastním jmění přidruženého podniku
- vypořádání HV přidruženého podniku za běžné účetní období
- akumulované HV minulých let

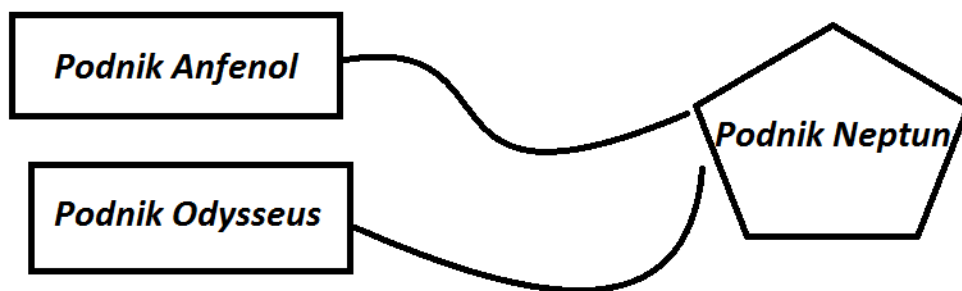
3.4 Čtvrtá fáze

Čtvrtá fáze je závěrečná, tj. nastává:

- sestavení konsolidované rozvahy, výsledovky a přílohy
- zveřejnění údajů
- audit

Význam a důsledek konsolidace:

Obrázek 1: Význam a důsledek konsolidace

3.5 Akvizice z hlediska účetního

Akvizici lze z účetního pohledu provést koupí nebo vkladem podílů. V praktickém příkladu první podnik získá druhý, nový podniku vlastní společně všichni akcionáři obou dříve nezávislých podniků. Celkový majetek se nezmění a účetně nevzniká pozitivní rozdíl mezi kupní cenou podniku a reálnou cenou kupovaného podniku.

Případová studie k vysvětlení základního účetního principu konsolidace:

Dispozice:

Obrázek 2: Akvizice z hlediska účetního

Podnik Anfenol		
Fixní aktiva	40	
Pracovní kapitál	10	
CELKEM		50
Vlastní kapitál	50	
CELKEM		50
Podnik Neptun		
Fixní aktiva	20	
Pracovní kapitál	2	
CELKEM		22
Vlastní kapitál	22	
CELKEM		22
Spojený podnik z obou		
Fixní aktiva	60	
Pracovní kapitál	12	
CELKEM		72
Vlastní kapitál	72	
CELKEM		72

Podnik Anfenol koupil 100 % podniku Odysseus, a to k rozvahovému dni obou podniků 3.prosince 2012.

Přehled bilančních položek ukazuje obrázek 3.

Obrázek 3: Přehled bilančních položek

Rozvahová položka	Mateřský podnik(tis. €)	Dceřiný podnik(tis.€)
Podíly v dceřiném podniku	1 600 000	x
DHM	240 000	1340000
Pohledávky	30000	200000
Peníze	100000	50000
Zásoby	200000	10000
AKTIVA CELKEM	2170000	1600000
Základní kapitál	170000	1600000
Nerozdělený zisk	2000000	x
PASIVA CELKEM	2170000	2170000

4 Proces konsolidace

Obrázek 4: Proces konsolidace

Bilanční položka	Mateřský podnik	Dceřiný podnik	Úprava po konsolidaci	Konsolidovaný výkaz
Hmotná aktiva	240 000	1 340 000		1 580 000
Podíly v dceřiných spol.	1 600 000	0	-1 600 000	0
Krátkodobá aktiva	330 000	260 000		590 000
AKTIVA CELKEM	2 170 000	1 600 000	0	2 170 000
Základní kapitál	170 000	1 600 000	-1 600 000	170 000
Nerozdělený zisk	2 000 000	0		2 000 000
PASIVA CELKEM	2 170 000	1 600 000		2 170 000

Sestavení konsolidované rozvahy probíhá podle následujících pravidel:

1. Jednotlivé účetní rozvahy je nutno připravit tak, aby byla sestavena dle stejných účetních pravidel.
2. Vyloučit pořizovací cenu investic proti vlastníkům kapitálu dceřiného podniku a uznat goodwill z pořízení podílu v dceřiném podniku.
3. Sečíst veškerá aktiva i pasiva mateřského i dceřiných podniků v plné výši.
4. Provést úpravy o vnitropodnikové transakce.
5. Základní kapitál je vždy základním kapitálem mateřského podniku.
6. Nakonec vykázat menšinové podíly.